

- כמחצית מהפניות בשבוע שלפני חג הפסח היו עקב חשיפה לכימיקלים, בעיקר פגיעה מחומרי ניקוי וחיטוי

- כמעט מחצית מהפניות (44%) הן עקב הרעלות או חשד להרעלות בילדים מתחת לגיל 6 שנים

לקראת חג הפסח משרד הבריאות בשיתוף המרכז הארצי למידע בהרעלות במרכז רפואי ברמב"ם וארגון בטרם לבטיחות ילדים, מפרסמים נתונים על הרעלות בעקבות חומרי ניקיון וכללים לבטיחות השימוש בחומרי ניקיון בבית.

על פי נתוני המרכז הארצי למידע בהרעלות במרכז רפואי רמב"ם, מידי שנה חלה עליה במספר החשיפות לחומרים מסוכנים, כולל חומרי ניקוי ותרופות, בשבוע שלפני חג הפסח. כך למשל, בשנת 2023 בשבוע שלפני פסח, היו 1,119 פניות בנושא, עליה של כ-30% ביחס לממוצע השבועי בשנה זו, ובדומה לעליה בשבוע זה בשנים קודמות. כמחצית (44%) מהפניות היו עקב מקרים בהם פעוטות וילדים מתחת לגיל 6 שנים נחשפו לתרופות או חומרי ניקוי בבית.

כמחצית מהפניות בשבוע שלפני חג הפסח היו עקב חשיפה לכימיקלים, בעיקר פגיעה מחומרי ניקוי, חיטוי והדברה ביתיים. דוגמאות שכיחות הן אקונומיקה, חומרים לניקוי שומנים, מסירי אבנית, קוטלי חרקים, חומצות ותזקיני נפט. במקרים רבים הפגיעה היא עקב ערבוב חומרי ניקיון, הגורם לשחרור גזים שמגרים את דרכי הנשימה עד למצב של מצוקה נשימתית. בנוסף, יש מקרים רבים של כוויות מכימיקלים, פגיעה בעיניים, ואף מקרים של בליעת חומרי ניקוי על ידי ילדים.

ההכנות לחג הפסח כוללות שימוש רב בחומרי ניקוי, צבעים וחומרי הדברה, כאשר לעיתים קרובות נמצאים החומרים בהישג ידם של הילדים, באריזות פתוחות, בתפוזות ואף מועברים לבקבוקי וכוסות משקה.

בנוסף לפגיעות מחומרי ניקוי, נראית עליה גם בהרעלות מתרופות, כאשר במהלך הניקיונות והסדר בבתי תרופות רבות נותרות ללא השגחה, מושלכות לפח ונגישות לילדים שנמצאים בחופשה בבית. תנאים אלה מעלים את הסיכון לתאונות בבית בכלל ולהרעלות בפרט.

ד"ר יעל לוריא, מנהלת המרכז הארצי למידע בהרעלות, מרכז רפואי רמב"ם: "חשוב לזכור כי רוב המקרים ניתנים למניעה ע"י מתן תשומת לב ושימוש במספר אמצעי זהירות פשוטים. מרבית מהפניות שאנו מקבלים הן בעקבות חשיפות של ילדים לתרופות, חומרי ניקוי וחומרי הדברה, כאשר רוב התאונות מתרחשות בסביבה הביתית. בעזרת הקפדה ותשומת לב לנושא נוכל להגיע לחג נקיים, בריאים ושלמים".

אורלי סילבינגר, מנכ"לית ארגון בטרם לבטיחות ילדים: "פעוטות וילדים קטנים הם סקרנים ונוטים לבחון את העולם דרך הפה. בבליעה או במגע של חומרי ניקיון, התגובה אצל ילדים מהירה וחמורה הרבה יותר מאשר אצל מבוגרים. אני קוראת להורים, אל תגידו 'לי זה לא יקרה'. במיוחד בתקופה הזו של ניקיונות חג הפסח, כשהילדים בחופש, חשוב להתאים את הבית, להרחיק חומרים מסוכנים מהישג ידם ולשמור על הנחיות הבטיחות. כך נבטיח שנמנע את המקרה הבא ונגיע לחג הפסח בריאים".

במטרה להפחית ככל הניתן את הפגיעה עקב הרעלות, מרכז ההרעלות וארגון בטרם לבטיחות ילדים, מפרסם כללים לשימוש ביתי בטוח בחומרי ניקוי ובתרופות:

חומרי ניקוי:

- יש לאחסן חומרי ניקוי בארון סגור, להשתמש מיד, ובתום השימוש לסגור אותם ולהחזירם למקום.
- אין להעביר חומרי ניקוי למיכלים אחרים (כוסות או בקבוקי שתייה).

3. יש לוודא כי חומרי חיטוי (כמו אלכוג'ל) נמצאים הרחק מהישג ידם של ילדים.
4. יש לקרוא את הוראות השימוש של חומרי הניקוי. אין לערבב חומרים.
5. אין לתת לילדים לשחק באריזות חומרי ניקוי, ריסוס, חומרי חיטוי או תרופות, גם אם הם סגורים היטב.

תרופות:

6. יש לאחסן תרופות בקופסה סגורה, הרחק מהישג ידם ומטווח הראייה של ילדים. תרופות הנמצאות במקרר יש לשמור בתוך קופסא סגורה היטב ומסומנת.
7. מתן תרופות תחת השגחת ההורים ובסיומו, להחזירן למקום.
8. אין לתת לילדים לשחק בתרופות מאחר וילדים רבים יודעים לפתוח סגרי בטיחות.
9. יש לטפסף תרופות הניתנות כטיפות לפה (כולל תכשירי ברזל וויטמינים) תחילה לכפית ולאחר מכן לתת לילד.ה. אין לטפסף ישירות מהבקבוק לפה.
10. אין להציג תרופות או ויטמינים בתור ממתקים על מנת לשכנע את הילדים לקחתם.
11. יש להרחיק מהישג ידם של ילדים תיקים המכילים תרופות.
- במקרים של הרעלה או חשד להרעלה יש לפנות ליעוץ המרכז הארצי למידע בהרעלות, מס' טלפון - 04-7771900.
- במקרה של הרעלה או חשד להרעלה אין לגרום להקאה. במקרה של חשיפת העור או העיניים, יש לשטוף היטב את האזור בכמות גדולה של מים זורמים.
- במקרה של קושי בנשימה, פרכוס או איבוד הכרה יש להתקשר מיד למוקד 101.

שירה סולומון

דוברת משרד הבריאות